

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

120. An validi sint contractus, qui cum excommunicatis fiunt? Ex p. 5. tr.
9. res. 128.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

Et ejus absolutione. Resol. CXX.

77

etiam in favorem ipsius excommunicati, quod colligitur ex cap. cum illorum de sent. excomm. cap. significasti de eo qui duxit in matrimonium, cap. inter dilectos de donation. cap. de pen. in 6. Ratio est manifesta, quia annullatio irritatioque contractus utpote odiosa inducenda non est absque manifesto textu & ratione. Nullus est textus, ex quo hæc irritatio colligi possit. Nam esto legibus Ecclesiasticis interdicantur contractus cum excommunicato, non tamen irritantur. Non enim quidquid contra legem fit pro infecto habendum est, alias contractus non solum in favorem excommunicati, sed etiam in favorem aliorum non excommunicatorum irritus esset; siquidem ipsis etiam non excommunicatis indicta est cum excommunicato vitando communio.

14. Et ita docet Hurtadus de excomm. d. 9. dist. 1. n. 5. Coninch. de sacram. disp. 54. dub. 12. n. 119. Sayrus; de cens. l. 2. c. 9. num. 11. & alij. Hinc fit, validam esse venditionem, emptionem, locationem ab excommunicato factam, ut colligitur ex cap. si verò de sent. excomm. & cap. quoniam multos n. 9. 3. Item validam esse donationem tum ab excommunicato, tum ipsi excommunicato factam, cap. inter dilectos, de donationibus.

15. Ita docet Vasquez, de excomm. dub. 8. Bonacina; de cens. disp. 2. q. 2. punct. 5. num. 1. & alij ubi supra, licet Sayrus hoc admitat num. 13. ut doctrina superius adducta procedat in contractibus nomine proprio celebratis, secus verò in iis, qui auctoritate publica, & ratione publici officij celebrantur, vti sunt contractus alienationis & venditionis facti à prelato excommunicato, a tutore, & curatore, & similibus circa res pupilli, & minoris.

16. At ego adhæreo sententia Patris Sanchez; in summa, tom. 2. lib. 5. c. 4. n. 8. & Suarez, de cens. disp. 16. sect. 8. assertentium, prædictos contractus validos ob rationem sæpè dictam, quia nullibi irritantur, & irritatio absque firmo fundamento inducenda non est.

RESOL. CXX.

An validi sint contractus, quia ab excommunicato fiunt. Ex part. 5. tr. 9. Ref. 128.

§. i. Respondeo esse illicitos, nec ratione illorum datur ipsis actio in foro exteriori durante excommunicatione; sed difficultas est an sint invalidi? Et negativè respondeo. Probatur ex cap. felicis, §. de penis in 6. ubi excommunicato absoluto conceditur repetitio debitorum, quæ contracta fuerant de postmodum acquisitis; non fuisset autem locus repetitioni debiti, nisi contractus tempore excommunicationis facti essent validi.

2. Probatur secundo inductione, & exemplis contractuum, qui non obstante excommunicatione, validi esse admittuntur. Matrimonij, capite significasti, de eo qui duxit, &c. Professionis in Religione, juxta Abbatem capite cum illorum, de sententia excomm. Donationis factæ ab excommunicato, capite inter dilectos, de donationibus. Nec refert quod contractus isti sint prohibiti, multa enim fieri prohibentur, quæ facta tenent, vbi scilicet intercedit sola simplex prohibitio, & nulla facti irritatio, & ita res se habet in proposito, quia nusquam generatim leguntur irritari ejusmodi contractus, sed specialiter in hæreticis, & schismaticis, cap. excommunicamus, 1. de hæreticis, §. credentes.

3. Notandum tamen ex tribus causis fieri posse ut contractus ab excommunicato initij, nulli sint. Primum si sint initij virtute rescripti suppletis conditionibus.

Tom. 1.

tionem aliquam ad valorem ejus requisitam, nam juxta caput 1. de rescript. in 6. rescriptum impetratum ab excommunicato super alio quam articulo excommunicationis, vel appellationis, nullum est. Secundò si sint initij ab eo ut à persona publica, & ut à Ministris per potestatem quam habet ex vi munieris, vel beneficij. Ratio est ex defectu jurisdictionis ad contrahendum, quæ per excommunicationem suspensa est. Tertio si in contractu fiat promissio de alio contractu excommunicatione durante faciendò. Nam talis promissio, utpote de re illicita, nulla est, & ita docet Filiucius, tom. 1. tract. 12. cap. 9. num. 200. & segg. Mercerus, de Sacram. in 3. part. quæst. 21. dub. 13. Covarr. in cap. alma mater, part. 1. §. 1. num. 9. & alij communiter.

RESOL. CXXI.

An non restituens ex opinione probabili, si condemnatur à iudice restituere sub excommunicatione, illam incurrat?

Et quid est dicendum, quando opinio in favorem rei excommunicati est probabilior? Ex part. 5. tract. 9. Resolut. 72.

§. i. Respondeo affirmativè cum Avila, de cens. p. 2. cap. 6. disputat. 1. dubit. 2. concl. 2. ubi sic ait. Quando causa est dubia ex utraque parte, si feratur excommunicatio in favorem unius partis, ligat in conscientia; verbi gratia Petrus & Ioannes litigant super fundum, & Advocati insignes pro utraque parte dicunt iustitiam esse pro sua parte, iudex præcipit Petro sub excommunicatione lata sententia quod intra certum terminum tradat fundum Ioanni, tenetur obedire sub excommunicatione in foro exteriori, & etiam in interiori, si non appeller, vel querat alia remedia juris, & si celebrat post talem excommunicationem, erit irregularis, quantumcumque sui Advocati dicant talem sententiam esse iustam, & probatur. Iudex habet jus ad determinandum unam, vel alteram partem, provt judicaverit esse conforme iuri; ergo ejus sententia est iusta, & per consequens illi est obediendum. Et ita hanc sententiam tenet etiam Ioannes Sancius, disp. 48. num. 33. & ante omnes Soto, in 4. dist. 21. q. 1. art. 5.

2. Nota tamen quod Avila, loco citato intelligit hanc doctrinam esse veram, quando iustitia causa esset dubia quantum ad jus, quia ex utraque parte habet rationes & opiniones probabiles; at verò quando esset dubia quantum ad factum, & iudex reputans esse iustam, ex falsa præsumptione ferret sententiam excommunicationis contra Petrum, licet durante hoc dubio Petrus se gerere debeat ut excommunicatus in publico, & in secreto, tamen si in rei veritate causa non fuit, iusta excommunicatio in rei veritate erit nulla, & non ligabit in conscientia. Ita videtur tenere Soto loco citato, & Medin. C. de rescript. 3. causa 7. vers. quando autem qui docent, quod quando sententia est declarativa, licet sit lata secundum iura & allegata, & probata, non reddit securum in conscientia cum, in cuius favorem lata est, si innititur falsa probationi, vel præsumptioni, quia talis sententia non auferit directum dominium, nec alteri accrescit jus; unde si postea constet de veritate, non est habendus pro excommunicato, quamvis antea peccaverit mortaliter non obediendo, quia in dubio tenebatur patere.

3. Sed quid dicendum quando opinio in favorem Rei excommunicati est probabilior? Bonacina de cens. disp. 1. q. 1. punct. 10. num. 11. docet, quod quando

G 3

pro